НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Освітня програма «Акторська майстерність»

Назва дисципліни	Дійовий аналіз ролі
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	026 «Сценічне мистецтво»
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Акторська майстерність»
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Кількість ЄКТС кредитів	4 кредити/120 годин
Структура дисципліни (розподіл за видами та годинами навчання)	Лекції – 28 год. Практичні – 28 год. Модульний контроль – 8 год. Самостійна робота – 56 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Графік (терміни) вивчення дисципліни	3 курс, 6 семестр
Програмні компетентності	**Загальні (ЗК номер). Зміст компетентності** ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології. ЗК07. Здатність працювати в команді. ЗК09. Здатність до абстрактного, критичного, креативного і образного мислення.

	ЗК10. Здатність виявляти національну свідомість, патріотизм, дбати про національно-культурний і духовний розвиток України, плекати традиційні національні й загальнолюдські цінності. **Спеціальні (фахові, предметні) (СК номер). Зміст компетентності** СК 01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва. СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах. СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки. СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, художньо-образного) рівнів сценічного твору. СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності. СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору. СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту. СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом. СК10. Здатність до креативного мислення, критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності. СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва. СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямах, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів. СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності. СК18. Здатність сформувати і керуватися у творчій діяльності актора власним над-надзавданням, спрямованим на розвиток українського театрального мистецтва, моделювання його засобами розвитку морально здорового суспільства, виховання патріотизму, волі, національної гідності. СК19. Здатність бути мовною особистістю, виявляючи мовну та мовленнєву компетентність, професійне володіти сценічним мовленням, красномовством, фаховою мовою сценічного мистецтва.

Програмні результати навчання	**ПР (номер). Зміст програмних результатів** ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва. ПР03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово. ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах. ПР05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва. ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір. ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки. ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння. ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту). ПР11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв. ПР12. Організовувати, планувати та провадити театрально-педагогічну діяльність. ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва. ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу. ПР16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію. ПР17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів. ПР18. Знати основні закони психології творчості. ПР21. Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід. ПР22. Знати основні закони акторської майстерності; виявляти мовну та мовленнєву компетентність, володіння сценічним мовленням, розкривати за допомогою словесної дії внутрішній світ, соціальні, психологічні, національні риси персонажа.

Анотація (зміст) дисципліни	**1. Коротка анотація** Програма навчальної дисципліни «Дійовий аналіз ролі» складається з чотирьох змістових модулів і передбачає тематику лекційних, практичних та семінарських занять, модульний контроль і самостійну роботу. *Мета дисципліни*: виховання високопрофесійного фахівця в царині акторського мистецтва, духовної та національно-свідомої особистості, яка володіє методологічним інструментарієм дійового аналізу п'єси і ролі, навичками щодо його практичного застосування під час роботи над роллю у виставі. Міждисциплінарні зв'язки з іншими дисциплінами: «Майстерність актора», «Сценічне мовлення», «Розмовні жанри в сценічному мистецтві», «Теорія драми», «Історія зарубіжного театру», «Історія українського театру». *Завдання дисципліни*: опанування здобувачами теоретичними та практичними навичками аналізу драматургічних творів та ролей; етюдним методом репетицій; засвоєння понятійного апарату методу дійового аналізу: сценічної дії; надзавдання, наскрізної дії, конфлікту, події, запропонованих обставин, методу фізичних дій, «кінострічки бачень», підтексту; ведення ролі у єдиному темпо-ритмічному, інтонаційно-мелодійному та жанрово-стилістичному ансамблі з іншими виконавцями; розвиток образного бачення, художнього мислення, уяви, фантазії, пластичності, креативності; формування національно свідомої і духовно багатої творчої особистості. **2. Зміст за модулями, темами** ***Модуль 1. Сутність методу дійового аналізу п'єси і ролі*** 1.1. К. Станіславський – фундатор методу дійового аналізу п'єси і ролі. 1.2. Концепції методу дійового аналізу п'єси і ролі у працях М. Кнебель, О. Поламишева, Г. Товстоногова. 1.3. Методика ідейно-тематичного аналізу п'єси. 1.4. Методика дійового аналізу п'єси. 1.5. Методика дійового аналізу ролі. ***Модуль 2. Основні компоненти методу дійового аналізу ролі*** 2.1. Надзавдання та наскрізна дія як фундаментальні поняття методу дійового аналізу. 2.2. Конфлікт, події та запропоновані обставини. 2.3. Метод фізичних дій як інструмент методу дійового аналізу ***Модуль 3. Робота актора над роллю*** 3.1. Робота актора над роллю (знайомство з п'єсою; аналіз дією; позасценічне життя ролі; орієнтація на надзавдання; оцінка

	фактів та подій; створення логіки дій ролі; робота над словом; поглиблення запропонованих обставин; побудова мізансцен; партитура дії). 3.2. Підтекст та його практичне виявлення. 3.3. Розробка внутрішнього монологу. 3.4. Етюдний спосіб репетицій як аналіз твору, здійснений у дії. 3.5. Дія актора словом. ***Модуль 4. Практичне застосування методу дійового аналізу*** 4.1. Засвоєння методу дійового аналізу на матеріалі уривку з драматургічного твору. 4.2. Дійовий аналіз п'єси «Гамлет» В.Шекспіра. 4.3. Дійовий аналіз ролей Гамлета і Клавдія. 4.4. Дійовий аналіз п'єси «Безталанна» І. К. Карпенка-Карого. 4.5. Дійовий аналіз ролей Варки, Софії, Гната з п'єси «Безталанна» І. К. Карпенка-Карого. 4.6. Дійовий аналіз вистави «Безталанна» І. К. Карпенка-Карого у постановці І. Уривського (2021р.).
Система оцінювання	***Форми контролю:*** 1. Оцінювання роботи під час практичних занять – 40 балів (від 0 до 10 балів за кожний модуль). 2. Самостійна робота – 36 балів (від 0 до 9 балів за кожний модуль). 3. Модульний контроль – 8 балів (від 0 до 2 балів за кожний модуль). 4. Диференційований залік – 16 балів. Шкала оцінювання: За національною диференційованою шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». За шкалою ECTS: A 90-100, B 82-89, C 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34.
Якість освітнього процесу	Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.
Сторінка курсу на платформі Google-classroom	Посилання: конференція Zoom https://us05web.zoom.us/j/4581635546?pwd=ekNVaUFSRTd1TzNoQlpiK1lNUVNuQT09 Ідентифікатор конференції: 458 163 5546 Код доступу: 9sFrqH

Література	**Публікації науково-педагогічного працівника за темою дисципліни** 1. Шлемко О. Д. Сценічна мова: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «Театральне мистецтво», спеціалізацій «Режисер театралізованих видовищ та шоу-програм», «Режисер-постановник оригінально-трюкового жанру, актор, каскадер». Київ : НАКККіМ, 2010. 111 с. 2. Шлемко О. Д. Методика виховання інтонаційно-логічної виразності сценічного мовлення // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології : Зб. матеріалів Десятої Міжн. наук.-творчої конф., м. Київ, 21 квітня 2017 р. Київ : НАКККіМ, 2017. С. 158-161. 3. Шлемко О. Д. Драма Г. Хоткевича “Довбуш” у ракурсі сучасних досліджень // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого: Зб. наук. праць. Вип. 20. Київ, 2017. С. 160-166. 4. Шлемко О. Д. «Прахтикований жовнір» Гната Хоткевича – нездійснена постановка Леся Курбаса // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. Київ : КНУКіМ, 2018. № 1. С. 72-89. 5. Шлемко О. Д. Підтекст як невід’ємний чинник сценічного мовлення // “Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: дискурси і дискусії”: Зб. наукових праць / Наук. ред., упор. : С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 218-224. 6. Шлемко О. Д. Ігровий тренінг як засіб виховання техніки сценічного мовлення // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: виклики та концепції сьогодення. Зб. наукових праць / наук. ред., упор. : С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2018. С. 80-82. 7. Шлемко О. Д. Критичне осмислення теоретичної спадщини К. Станіславського у галузі сценічного мовлення // Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі XXI століття: Матеріали І Всеукраїнської наук. конференції "Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі XXI століття". Київ : КНУКіМ, 2019. С. 55-59. 8. Шлемко О. Д. Літературна композиція як важливий етап опанування студентами мистецтвом художнього слова // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: творчі діалоги: Зб. наукових праць / Упор., наук. ред., відповід. за вип.: С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2020. С. 232-235. 9. Шлемко О. Д. Специфіка сценічного втілення байки // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: Матеріали Чотирнадцятої Міжнарод. наук.-творчої дистанц. конф., Київ, 23 жовтня 2020 р. Київ: НАКККіМ, 2020. С. 83-86. 10. Шлемко О. Д. Специфіка формування сценічного образу

вистави // Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали ІІ Всеукр. наук. конф. професорсько-виклад. складу, докторантів, аспірантів та магістрантів. Київ : Вид. центр КНУКіМ. 2020. С. 203-208.
11. Шлемко О. Д. Сценічна мова: методика сценічного виконання гумористичних творів: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів освітнього рівня «Бакалавр» зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво». Київ : НАКККіМ, 2021. 40 с.
12. Шлемко О. Д. “Психологічний аспект виховання майбутніх акторів і режисерів” // Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція: матеріали Всеукр. наук. конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів, магістрантів та студентів. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2021. С. 117-121.
13. Шлемко О. Д. Гуцульська Різдвяна містерія та її сценічна інтерпретація // Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція: матеріали всеукраїнської наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів, магістрантів та студентів. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2022. С. 176–180.

Основна:

1. Акторська майстерність корифеїв : зб. спогадів / упоряд. та вступ. ст., прим. І. О. Волошина. Київ : Мистецтво, 1982. 183 с.
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка «обману» : навч. посібник ; вид. 2-ге, виправлене та доповнене. Київ : Ліра, 2016. 304 с.
3. Бентли Э. Жизнь драмы / пер. с англ. В. Воронина; послесл. Д. Урнова. Москва : Искусство, 1978. 368 с.
4. Брехт Б. Теория эпического театра // Театр: Пьесы. Статьи. Высказывания: В 5 т. / пер. с нем.; Общ. ред. С. Апта, Е. Суркова, И. Фрадкина; Сост. И. Фрадкина; Коммент. Е. Эткинда. Москва : Искусство, 1965. С. 5-274.
5. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Пер. з англ. Я. Винницької, О. Матвієнко; післямова Б. Козака. Львів: 2005. 136 с.
6. Виспянський С. Студії над “Гамлетом”. Пер. з пол. Л. Горбенко. Вид-чий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 152 с.
7. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія : жанрові трансформації, модифікації, новації : монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.
8. Гарбузюк М. В. "Гамлет" В. Шекспіра на українській сцені: "дзеркало й відбиток часу" // Ренесансні студії. 2012. Вип. 18-19. С. 157-180.
9. Дидро Д. Парадокс об актёре: сборник; пер. с фр. А.

Федорова, Р. Линцер. Сант-Петербург : Изд. Дом "Азбука-классика", 2007. 224 с.
10. Дронов Л. Всесторонний анализ пьесы: учеб. пособие по режиссуре для препод. и студ. ин-тов культуры; Ленингр. гос. ин-т культуры им. Н. К. Крупской. Ленинград, 1974. 104 с.
11. Житницький А. З. Драматургія масових театралізованих заходів. Харків : Тимченко А. М., 2007, 127 с.
12. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого: навч. посібник. НАКККіМ, 2016. 234 с.
13. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра. Модерна українська драма. Нью-Йорк ; Львів : Літопис, 2009. 472 с.
14. Захава Б. Е. Мастерство актера и режиссера. Москва : РАТИ – ГИТИС, 2008.
15. Кнебель М. Й. Про дієвий аналіз п’єси і ролі / пер. з рос. Є. Стародинової. Львів, 2020. 92 с.
16. Козачковський Д. Нотатки на сторінках ролей, п’єс і клаптиках паперу. Підручна кника для акторів та режисерів / Упоряд. Козак Б. Львів : Вид-чий центр ЛНУ ім Івана Франка, 2017. 96 с.
17. Курбас Лесь. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 917 с.
18. Лессинг Г. Гамбургская драматургия. Москва : Книга по Требованию, 2017. 527 с.
19. Липківська А. К. Світ у дзеркалі драми. Київ : Кий, 2007. 356 с.
20. Мастерство режиссера / Под общей ред. Н. А. Зверевой. Москва : ГИТИС, 2002. 472 с.
21. Мерлин Б. Актерское мастерство. Теория и практика / Пер. с англ. Харьков : Изд-во «Гуманитарный центр», 2017. 256 с.
22. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці: У 3 кн. / пер. з англ. І. Босак та ін.; Ідея видання та наук. ред. Б. Козака. Львів : Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Кн. 1: Реалізм і натуралізм. 2003. 256 с.; Кн. 2: Символізм, сюрреалізм і абсурд. 2003. 272 с.; Кн. 3: Експресіонізм та епічний театр. 2004. 288 с.
23. Станіславський К. Робота актора над собою / Факсимільне видання. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 671 с
24. Станиславский К. С. Собрание сочинений: В 9 т. Москва : Искусство, 1990. Т. 3. Работа актера над собой. Ч. 2: Работа над собой в творческом процессе воплощения: Мат. к книге / Общ. ред. А. М. Смелянского, вступит. ст. Б. А. Покровского, комент. Г. В. Кристи и В. В. Дыбовского. 508 с.
25. Товстоногов Г. А. Зеркало сцены. в 2 кн. Кн. 1: О профессии режиссера. Сост. Ю. С. Рыбаков; предисловие К. Рудницкого. Ленинград: Искусство, 1980. 303 с. 5 л. ил.

26. Товстоногов Г. А. Зеркало сцены: в 2 кн. Кн. 2: Статьи. Записи репетиций. Сост. Ю. С. Рыбаков. Ленинград : Искусство, 1984. 368 с., 5 л. ил.
27. Українське акторське мистецтво: традиції і сучасність / Ін-т мист., фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. Київ : Наукова думка, 1986. 164 с.
28. Український драматичний театр: нариси історії: у 2-х т. Т. І: Дожовтневий період. Київ : Вид-во АН УРСР, 1967. 518 с., іл.
29. Український театр XX століття : монографія / редкол.: Н. Корнієнко та ін. Київ : ЛДЛ, 2003. 512 с.
30. Хороб С. Українська драматургія: крізь виміри часу: (теоретичні та історико-літературні аспекти драми): зб. ст. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1999. 200 с.
31. Чехов М. Литературное наследие в 2 т. Москва : Искусство. 1986. Т. 1: Воспоминания. Письма. 462 с.; ил.; Т. 2: Об искусстве актера. 559 с.; ил.

Додаткова:

1. Аристотель. Поетика / пер. з старогрец. Б. Тена; Вступ. ст. і комент. Й. Кобова. Київ : Мистецтво, 1967. 135 с.; 8 л. іл.
2. Буало Н. Мистецтво поетичне / пер. з фр.; Вступ. ст. В. Іванисенка. Київ : Мистецтво, 1967. 136 с.; іл.
3. Вірченко Т. Художній конфлікт в українській драматургії 1990– 2010 років: дискурс, еволюція, типологія: монографія. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2012. 336 с.
4. Дурилін С. М. Марія Заньковецька : 1860–1934 : життя і творчість. Київ : Мистецтво, 1955. 522 с. : іл., портр., фото.
5. Корифеї українського театру : матеріали про діяльність театру корифеїв / упоряд., вступ. ст., прим. І. О. Волошина. Київ : Мистецтво, 1982. 309 с. : іл.
6. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук. (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). Київ : "Факт", 2000. 160 с., іл.
7. Курбас Л. Березіль: Із творчої спадщини // Упоряд. і прим. М. Лабінского; Передм. Ю. Бобошка. Київ : Дніпро, 1988. 518 с.
8. Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця XIX – початку XX століття: аспекти родо-жанрової динаміки. Одеса: Астропринт, 2006. 351с.
9. Мірошниченко Н. Сучасна українська драматургія в контексті теорії поколінь // Курбасівські читання. 2006. № 1. С. 56–85.
10. Нариси з історії театрального мистецтва України XX століття / Ін-т проблем сучасн. мистецтва Академії мистецтв України; редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. Київ: Інтертехнологія, 2006. 1054 с.: іл.
11. Паві П. Словник театру / пер. с франц. М. Якубяка; наук.

	ред. В. Клековкін. Львів : Вид-во Львівського університету ім. І. Франка, 2006. 639 с. 12. Саксаганський П. К. Думки про театр; АН УРСР, Ін-т мист., фольклору та етнографії. Київ : Мистецтво, 1955. 234 с. 13. Театр: історія, теорія, практика: збірник статей / Problemy teorii dramatu i teatru. Tom 1. Dramat. Tom 2. Teatr. Wybór i opracovanie Janusz Degler. Wrocław, 2003 / пер. з пол. Львів, 2013. 204 с. 14. Український театр XX століття: антологія вистав / Нац. акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучасного мистец.; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 943 с. : іл.
Матеріально-технічне, лабораторне, програмне забезпечення дисципліни	Аудиторія, корпус: корпус 7, ауд. 106 Ноутбук, комп'ютер, планшет, проєктор, інше обладнання
Кафедра	Кафедра режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець Телефон кафедри – 044-280-11-17 Сторінка кафедри на сайті Академії: https://nakkkim.edu.ua/instituti/institut-suchasnogo-mistetstva/kafedra-rezhysury-ta-aktorskoi-maisternosti-imeni-narodnoi-artystky-ukrainy-larysy-khorolets
Викладач	 Шлемко Ольга Дмитрівна Посада: професор кафедри Науковий ступінь: кандидат мистецтвознавства Вчене звання: доцент Почесне звання: заслужена артистка України Тел.: 068-8854698, 050-8259162 E-mail: olgateren@ukr.net Робоче місце: штатний працівник